

ЗНАХІДКИ ПТАХІВ ІЗ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА НА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЯХ Повідомлення 3

І.В. Скільський^{1,2}, А.В. Юзик³, І.Б. Термена², **М.С. Атаманюк**⁴

¹ Чернівецький обласний краєзнавчий музей; а/с 532, м. Чернівці, 58001, Україна
Chernivtsi Regional Museum; P.O. Box 532, Chernivtsi, 58001, Ukraine

² Національний природний парк «Хотинський»; вул. Олімпійська, 69, м. Хотин, 60000, Чернівецька обл., Україна

Khotyn National Park; Olimpiyska str., 69, Khotyn, 60000, Chernivtsi region, Ukraine

³ Національний природний парк «Черемоський»; вул. Українська, 186, смт Путила, 59100, Чернівецька обл., Україна

Cheremosh National Park; Ukrainska str., 186, Putyla, 59100, Chernivtsi region, Ukraine

⁴ Українське товариство охорони птахів; с. Джурів, 78354, Снятинський р-н, Івано-Франківська обл., Україна

Ukrainian Society for the Protection of Birds; Dzhuriv, 78354, Snyatin district, Ivano-Frankivsk region, Ukraine

✉ І.В. Скільський (I.V. Skilsky); e-mail: skilskyiv@ukr.net

Records of birds from the Ukrainian Red Book in Chernivtsi region and adjacent territories (West Ukraine). Part 3. - I.V. Skilsky, A.V. Yuzyk, I.B. Termena, **M.S. Atamanyuk**. - *Avifauna of Ukraine. 7. 2016.* - Data were collected in 2014–2016. Information about 13 species is presented. [Ukrainian].

Key words: fauna, rare species, distribution.

Дані зібрано в основному протягом 2014–2016 рр. у Чернівецькій, Івано-Франківській і Тернопільській областях. Наведено інформацію для 13 видів.

Ключові слова: фауна, раритетні види, поширення.

Матеріали зібрано переважно протягом 2014–2016 рр. у межах м. Чернівці, а також на території Вижницького (с. Долішній Шепіт), Кельменецького (села Бернове, Грушівці, Макарівка і Мошанець), Путильського (с. Сарата і лісоділ. Перкалаб) та Хотинського (села Анадоли, Рухотин і Санківці) районів Чернівецької, Снятинського (с. Джурів) району Івано-Франківської та Борщівського (с. Трубочин) району Тернопільської областей. Частково дослідження проведені в межах деяких заповідних об'єктів, зокрема, національних природних парків «Хотинський» (НППХ) і «Черемоський» (НППЧ).

Пелікан рожевий (*Pelecanus onocrotalus*). 1.10.2016 р. залітна зграя із 13 ос. пролетіла над акваторією Дністровського водосховища (НППХ)

Повідомлення 1 і 2 опубліковані в попередніх випусках «Авіфауни України»: вип. 5, 2014 р. (с. 1–5) та вип. 6, 2015 р. (с. 51–56).

© І.В. Скільський, А.В. Юзик, І.Б. Термена, **М.С. Атаманюк**, 2016

в південно-східному напрямку, ур. Дарабани, окол. с. Анадоли. До речі, останні зустрічі цього виду на Середньому Дністрі датовані кінцем XIX – початком XX ст. (Храневич, 1925, 1929). Крім того, в зоологічній колекції Природничого музею Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича (ПМ ЧНУ) наявне опудало залітного рожевого пелікана (інв. № 15) з території Північної Буковини, про що нами зазначалося раніше (Скільський та ін., 2007). Згідно з уточненими даними (О.М. Клітін, особ. повід.), птаха здобуто на одному зі ставків наприкінці літа в середині 1930-х рр. поблизу с. Ставчани (теперішнього Кіцманського району).

Лелека чорний (*Ciconia nigra*). У 2016 р. відомі такі знахідки: 15.03 – 3 ос. мігрували над буковим лісом у західному напрямку, окол. с. Джурів; 15.06 – 1 ос. пролетіла над долиною р. Сірет, окол. с. Долішній Шепіт; друга половина червня – птах шукав поживу на мілководдях Дністровського водосховища (НППХ) північно-східніше с. Рухотин.

Скопа (*Pandion haliaetus*). По одній особині виявлено на Дністровському водосховищі (НППХ) у 2016 р.: 9.05 – біля с. Бернове, а протягом липня – північно-східніше с. Грушівці. Слід зазначити, що скопу в цих місцях відносно часто зустрічали й раніше, особливо протягом періоду весняної та осінньої міграції. В усіх випадках спостерігали поодиноких особин.

Підорлик малий (*Aquila pomarina*). 14.04.2016 р. птах нетривалий час кружляв над акваторією Дністровського водосховища (НППХ), окол. с. Марківка.

Беркут (*A. chrysaetos*). Влітку 2014 р. спостерігали дорослу особину, яка пролетіла над ялиновим лісом (НППЧ), окол. с. Сарата.

Глухар (*Tetrao urogallus*). Усі наведені нижче знахідки стосуються території НППЧ або прилеглих ділянок. Птахів завжди виявляли серед масивів ялинового лісу. 2014 р.: 17.09 – самець, ур. Калиничі, лісосідл. Перкалаб; 28.11 – 3 самки і самець, ур. Семенчук, окол. с. Сарата; 11.12 – сліди на снігу 3 ос., ур. Калиничі, лісосідл. Перкалаб; протягом грудня – 4 ос., г. Томнатик (Памір), окол. с. Сарата; протягом грудня – 4 ос., хр. Яровиця, лісосідл. Перкалаб. 2015 р.: 22.03 – токуючий самець, ур. Порняла, окол. с. Сарата; 12.04 – 2 токуючі самці, хр. Чорний Діл, лісосідл. Перкалаб; протягом грудня – 4 ос., ур. Семенчук, окол. с. Сарата; протягом грудня – 2 і 3 ос. (в різних місцях), ур. Калиничі, лісосідл. Перкалаб; протягом грудня – 1, 2 і 3 ос. (в різних місцях), хр. Чорний Діл, лісосідл. Перкалаб. 2016 р. (всі зустрічі в межах лісосідл. Перкалаб): 14.02 – самець сидів на дереві; 30.03 – кілька самців на токовищі, хр. Чорний Діл; 15.06 – 1 ос., ур. Чорний Потік; 7.08 і 20.10 – по 1 ос., хр. Чорний Діл.

Орябок (*Tetrastes bonasia*). 12.06.2016 р. – 4 ос., ялиновий ліс (НППЧ), ур. Семенчук, окол. с. Сарата.

Журавель сірий (*Grus grus*). Усі наведені нижче зустрічі пролітних зграй стосуються НППЧ, над територією якого їх і спостерігали. 2014 р., весняна міграція: 18.04 – окол. с. Сарата; 20, 25 і 30.04 – г. Томнатик (Памір), окол. с. Сарата; 22 і 25.04 – лісоділ. Перкалаб. 2014 р., осіння міграція: 23.09 і 13.10 – ур. Жупани, окол. с. Сарата; 15.10 і 3.11 – хр. Чорний Діл, лісоділ. Перкалаб. 2016 р., весняна міграція: 10, 21 і 24.03 – г. Томнатик (Памір), окол. с. Сарата; 10 і 30.03 – лісоділ. Перкалаб; 14, 17 і 24.03 – ур. Порняла, окол. с. Сарата; 15, 23 і 30.03 – окол. с. Сарата; 21 і 24.03 – ур. Калиничі, лісоділ. Перкалаб. 2016 р., осіння міграція: 7, 23 і 29.09 та 4 і 25.10 – ур. Порняла, окол. с. Сарата; 15.09 і 26.10 – окол. с. Сарата; 18 і 20.10 – ур. Семенчук, окол. с. Сарата.

Голуб-синяк (*Columba oenas*). Наведені нижче знахідки стосуються території НППЧ. 24.03.2016 р. – 1 ос. (голос), ялиновий ліс, долина р. Сарата; 1 ос. (голос), узлісся ялинового лісу, ур. Семенчук; окол. с. Сарата. 29.03.2016 р. – 1 ос. (голос), узлісся ялинового лісу, ур. Слатина, лісоділ. Перкалаб.

Пугач (*Bubo bubo*). Протягом 2016 р. відомі дві нові знахідки: у травні виявлено територіальну пару (скелястий правий берег Дністровського водосховища (НППХ)) північно-східніше с. Мошанець, а 28.07 спостерігали 1 ос. (стрімкий скелястий лівий берег Дністра (є ніші і готи)) в околицях с. Трубчин.

Сич волохатий (*Aegolius funereus*). Раніше ми повідомляли (Скільський та ін., 2007), що 21.10.2002 р. залітного птаха виявлено в м. Чернівці. Наведено більш детальну інформацію з цього приводу. Молодого (цьогорічного) самця відібрали вже мертвого (його опудало зараз зберігається в зоологічній колекції ПМ ЧНУ) у свійської кішки (південно-східна частина міста, масиви індивідуальної забудови (вул. Миру)). Розміри птаха: довжина тіла – 23,5 см, крила – 17,0 см, хвоста – 10,0 см, дзьоба – 15,0 мм, цівки – 2,3 см, розмах крил – 56,0 см; маса тіла – 130 г. Очевидно, що ця особина волохатого сича опинилася в Чернівцях під час осінньо-зимових міграційних переміщень (кочівель). Найближчі місця гніздування виду знаходяться у власне гірській частині Покутсько-Буковинських Карпат. Необхідно також зазначити, що це новий представник в авіфауні обласного центру Буковини.

Сова довгохвоста (*Strix uralensis*). У межах НППЧ виявлено двічі поблизу с. Сарата: 7.11.2014 р. – 1 ос., ялиновий ліс, ур. Поле Вакарська; 1.09.2015 р. – птах сидів у кроні дерева, ялиновий ліс, ур. Семенчук. У 2016 р. в буковому лісі поблизу с. Джурів спостерігали 1 ос. наприкінці січня, а 28.05 тут знайдено (сиділо на гілці) ще відносно погано літаюче пташеня (з докладанням невеликих зусиль піймане руками місцевим жителем і згодом у тому ж місці відпущене на волю). Обидва птахи пари знаходилися десь неподалік, але жодної видимої агресії не проявляли.

Сиворакша (*Coracias garrulus*). 22–23.05.2016 р. – 1 ос. сиділа на верхівці стовпа, окраїна молодого фруктового (яблуневого) саду на межі з полем, окол. с. Санківці.

Подяки

Автори висловлюють щирю подяку Т.Г. Андрющенко, Т.Ю. Гринчишину, А.Г. Доманчуку, С. Козаку, І.В. Маковію, В.О. Новаку, З.Т. Паляниці, В.Д. Рейкалу, М.Д. Рейкалу, І.В. Слижуку, Л.І. Тимочко, Л.І. Труфін, М.І. Юрнюку та деяким іншим дослідникам за надання неопублікованих даних чи/ї допомогу у проведенні спостережень.

ЛІТЕРАТУРА

- Скільський І.В., Хлус Л.М., Череватов В.Ф., Смірнов Н.А., Чередарик М.І., Худий О.І., Мелешук Л.І. (2007): Червона книга Буковини. Тваринний світ. Чернівці: ДрукАрт. 2 (1): 1-260.
- Храневич В. (1925): Нарис фавни Поділля. Вінниця. Ч. 1. Ссавці та птахи. 1-129. (Вінницька філія Всенародньої бібліотеки України при ВУАН. Кабінет виучування Поділля. Вип. 7).
- Храневич В.П. (1929): Матеріяли до орнітофавни західних округ України. - Записки Кам'янець-Подільської науково-дослідчої катедри. [Полтава]: Держ. вид-во України. 1: 5-43.